

ÎNCHEIERE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Balmuș Georgeta,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Davudov
Guseyn și Mahabat Aliyeva împotriva lui Cerbu Valeriu, Balmuș Piotr, Balmuș Piotr
și Balmuș Georgeta cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-
cumpărare a terenurilor agricole și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 16 august 2014, Davudov Guseyn și Aliyeva Mahabbat au depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Cerbu Valeriu, Balmuș Piotr și Balmuș Piotr cu
privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare a terenurilor
agricole și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au indicat că Davudov Guseyn, cetățean străin, a investit
în economia Republicii Moldova.

A relatat că în Emiratele Arabe Unite a făcut cunoștință cu Balmuș Piotr, care
i-a propus să procure terenuri agricole. Deoarece reclamantul Davudov Guseyn mai
mult timp se afla în Emiratele Arabe Unite, tot lucrul organizatoric a fost pus pe
seama lui Balmuș Piotr.

Toate formalitățile legate de fondarea întreprinderii SRL „Aliyevabalmus” au
fost puse pe seama lui Balmuș Piotr.

Au relatat că la începutul lunii septembrie 2012, pârâtul Balmuș Piotr i-a
comunicat reclamantului Davudov Guseyn despre faptul că dânsul a deschis
întreprinderea și a determinat mai multe terenuri, situate în raionul Ștefan Vodă,
satul Brezoaia.

La solicitarea reclamantului Davudov Guseyn, pârâtul Balmuș Piotr i-a
transmis numărul de telefon al proprietarului terenurilor, Cerbu Valeriu.

Despre prețul bunurilor imobile reclamantul a discutat cu Cerbu Valeriu prin
telefon.

De asemenea, toate sumele pentru procurarea imobilelor au fost transferate de
către reclamantul Davudov Guseyn pe contul pârâtului Cerbu Valeriu.

Reclamanții au invocat că Balmuș Piotr, având scopul premeditat de a sustrage bunurile reclamantului, l-a înșelat pe Davudov Guseyn și l-a dus în eroare pe vânzătorul Cerbu Valeriu. Astfel, la 8 septembrie 2012, între părțile Balmuș Piotr și Cerbu Valeriu au încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr.8797.

La 1 martie 2013 prin aceeași metodă, între aceleași părți, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr.5532.

Reclamanții au invocat că au devenit victimele unei scheme criminale și solicită declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare indicate.

Prin hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, s-a admis acțiunea.

S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr.8797 din 18 septembrie 2012 a terenurilor agricole, amplasate în extravilanul s. Berzoaia, r-nul Ștefan Vodă încheiat între Cerbu Valeriu și Balmuș Piotr.

S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr.5532 din 18 septembrie 2012 a terenurilor agricole, amplasate în extravilanul s. Berzoaia, r-nul Ștefan Vodă încheiat între Cerbu Valeriu și Balmuș Piotr.

S-au readus părțile la poziția inițială, prin obligarea lui Cerbu Valeriu de a restitui lui Davudov Guseyn, suma de 1 485 040 lei - valoarea bunurilor imobile vândute și obligarea lui Balmuș Piotr să restituie lui Cerbu Valeriu, bunurile imobile procurate în baza contractelor de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole din 18 septembrie 2012 și 21 martie 2013 și anume terenurile cu destinație agricolă, situate în extravilanul s. Berzoaia, r-nul Ștefan Vodă: nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,1296 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1001 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,8901 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2318 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2287 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,0027 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de xxxxx; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 1,7034 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1377 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3.092 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 3,2264 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 1,1306 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 2,0958 ha; nr. cadastral xxxxx - suprafața de 3,2264 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 2,1545 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 1,0718 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,4123 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2264 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2264 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 2,8142 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2264 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 0,0609 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1103 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,3418 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,0764 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,2544 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 0,4456 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1699 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,6713 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 0,0736 ha; nr. cadastral

xxxxx cu suprafața de 0,105 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1588 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 0,1328 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 1,0797 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 2,5684 ha; xxxxx cu suprafața 3,2297 ha; xxxxx cu suprafața de 3,2299 ha; nr. cadastral 8513112.044 suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 3,1692 ha; nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,0605 nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 3,2297 ha; nr. cadastral xxxxx suprafața de 3,2297 ha.

S-a încasat, în mod solidar, de la Cerbu Valeriu, Balmuș Piotr, Balmuș Piotr și Balmuș Georgeta în beneficiu lui Davudov Guseyn cheltuielile de judecată suportate la plata taxei de stat în mărime de 25 114 lei.

Prin decizia din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău. s-a respins apelul declarat de Balmuș Piotr și s-a menținut hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă.

Prin încheierea din 16 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Balmuș Piotr, reprezentat de avocatul Gheorghe Macovei s-a declarat inadmisibil.

La 6 octombrie 2021 Balmuș Georgeta a declarat recurs împotriva deciziei din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii și a deciziei și restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel sau prima instanță dat fiind faptul că au fost soluționate drepturile unei persoane neantrenate în proces, sau, după caz, emiterea unei hotărâri noi prin care să fie respinse pretențiile înaintate de Davudov Guseyn și Alyeva Mahabbat.

În motivarea recursului, recurenta a exprimat dezacordul cu decizia contestată, invocând că instanța de apel și prima instanță au aplicat și au interpretat în eronat legea, iar circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care instanța le-a considerat ca fiind constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente și sunt în contradicție cu materialele cauzei.

Referitor la termenul de declarare a recursului, recurenta a solicitat repunerea în termen, invocând că decizia contestată ia fost adusă la cunoștință la 2 august 2021.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Examinând admisibilitatea recursului, Colegiul constată că recursul înaintat de Balmuș Georgeta urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform prevederilor art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din materialele dosarului, Colegiul constată următoarele circumstanțe cronologice.

Hotărârea Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă a fost pronunțată la 21 martie 2019.

Împotriva hotărârii primei instanțe, Balmuș Piotr a declarat apel.

Prin decizia din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Balmuș Piotr și s-a menținut hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă.

La 10 februarie 2021 Balmuș Piotr, fiind reprezentat de avocatul Gheorghe Macovei, a declarat recurs împotriva deciziei din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 16 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Balmuș Piotr, reprezentat de avocatul Gheorghe Macovei s-a declarat inadmisibil.

Copia deciziei instanței de apel din 3 noiembrie 2020, în termenul prevăzut de art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, a fost expediată în adresa participanților la proces, inclusiv și Georgetei Balmuș, la 3 decembrie 2020, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire cu nr.10328 (vol. VI, f.d.51).

Dovada legală de recepționare a acesteia de către recurentă, lipsește la dosar.

Însă, totodată, Colegiul constată că decizia din 3 noiembrie 2020 a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău la 1 decembrie 2020.

În acest context, Colegiul notează că pentru asigurarea unei jurisprudențe constante și pentru o bună administrare a justiției, instanțele de judecată publică actele lor de dispoziție.

Această posibilitate de a aduce la cunoștință hotărârile judecătorești a fost completată prin Legea nr. 17 din 5 aprilie 2018, care este aplicată din 1 iunie 2018.

Or, potrivit art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

În conformitate cu art. 11 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Prin prisma prevederilor art. 100 alin. (1), coroborat cu art. 389 alin. (4) ale Codului de procedură civilă, rezultă că comunicarea eficientă a hotărârii judecătorești poate fi efectuată prin alte mijloace care să asigure transmiterea

textului cuprins în act, inclusiv prin publicarea acesteia pe pagina web a instanței judecătorești.

Sub acest aspect, completul de judecată constată că nu există dubii cu privire la veridicitatea informației prezentate mai sus și, anume, că decizia din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe portalul unic al instanțelor de judecată la data de la 1 decembrie 2020.

Cu toate acestea însă, demonstrând o neglijență a drepturilor procedurale, Georgeta Balmuș, a declarat recursul împotriva deciziei din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău numai la 6 octombrie 2021, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta fiind unul de decădere și nesusceptibil restabilirii, ceea ce condiționează declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Având în vedere raționamentele menționate supra, Colegiul constată că termenul de două luni de declarare a recursului a început să curgă la data de 1 decembrie 2020 însă acesta a fost declarat de către Georgeta Balmuș abia la 6 octombrie 2021, adică peste 10 luni, fără o argumentare a depășirii termenului.

Totodată, careva probe care ar demonstra că recurenta nu a avut acces la textul integral al deciziei instanței de apel, nu au fost prezentate în instanța de recurs.

Exigențele cuprinse în art. 434 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prevăd că omiterea intervalului sus-menționat chiar și cu o singură zi nu poate constitui o excepție de la regula generală, specificând clar că este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Suplimentar la cele expuse, având în vedere dovezile din dosar, instanța de recurs subliniază că instanța de apel a publicat în mod eficient decizia contestată iar lipsa unor acțiuni concrete de a afla derularea dosarului din momentul pronunțării dispozitivului deciziei instanței de apel până la momentul depunerii cererii de recurs demonstrează că recurentul nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a afla motivele respingerii apelului său (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61).

În acest context, se va reitiera că, indiferent de temeiurile invocate de către părți sau participanții la proces, în cazul în care există dovada comunicării hotărârii/deciziei integrale, recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

Iar, circumstanțele constatate supra denotă că recurentul urma să depună diligența necesară și să se intereseze la ce etapă de examinare se află prezentul litigiu, unde are calitatea de reclamant/apelant.

Respectiv, Colegiul consideră că nerespectarea termenului de declarare a recursului se datorează în exclusivitate din vina de comportamentul recurentului.

În acest context, Colegiul menționează că în conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța

judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

Colegiul menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007), în speță contestarea la timp a actului judecătoresc.

Astfel, recurentul urma să se intereseze la intervale rezonabile de timp despre derularea procesului în cauză.

Prin urmare, cererea de recurs împotriva deciziei din 3 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău depusă de Georgeta Balmuș la 6 octombrie 2021, nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, de a considera recursul inadmisibil.

Colegiul reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul reține și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov vs. Ucraina din 3 aprilie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, Colegiul ajunge la concluzia de a declara recursul înaintat de Balmuș Georgeta, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 431 alin. (2), art. 433 lit. b) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Balmuș Georgeta.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Dumitru Mardari